

مدرسہ فیلسوفان

میرزا علی محمد

مترجم: توفیق گل زار

کتابخانه و اسناد ملی ایران

سرشناسه	دشر، فریدهلم، ۱۹۵۴ Friedrichhelm Decher
عنوان و نام پدیدآور	مدرسه فیلسوفان / تالیف: فریدهلم دشر، ترجمه: توفیق گلی زاده
مشخصات نشر	تهران، آرون، ۱۳۹۷
مشخصات ظاهری	۲۳۶ ص.
شابک	۳ - ۶۳۷ - ۲۳۱ - ۹۶۴ - ۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	فیپا
موضوع	عنوان اصلی: Die schule der Philosophen
موضوع	آموزش و پرورش - فلسفه - فیلسوفان - نظریه درباره آموزش و پرورش
موضوع	Education - Philosophy - Philosophers- Views on education
شناسه افزوده	گلی زاده، توفیق، ۱۳۳۱، مترجم
رده بندی کنگره	LB ۱۴ / ۷ / ۵ ۵ ۴ ۱۳۹۷
رده بندی دیویی	۳۷۰ / :
شماره کتابخانه ملی	۵۱ / ۱۱ / :

مدرسه فیلسوفان

مؤلف: فریدهلم دشر

مترجم: توفیق گلی زاده

ناشر: انتشارات آرون

چاپ اول: ۱۳۹۷

چاپ صدف: ۱۱۰۰ نسخه

۳۵۰۰۰ تومان

نشانی: میدان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - خیابان وحید نظری

نرسیده به خیابان منیری جاوید - پلاک ۱۰۵ - واحد ۳ - تلفن: ۵۱ - ۶۶۹۶۲۸۵۰

ایمیل: Arvannashr@yahoo.com وبسایت: www.Arvanashr.ir

فهرست مطالب

۵	پیشگفتار مترجم
۹	پیشگفتار نویسنده
۱۵	سوفیست ها (آموزش کارنامه)
۳۳	سقراط (ندانستن به مثابه دانایی)
۴۹	افلاتون
۶۹	سینیکا
۸۷	جیووانی پیکو دلا میرندولا (انسان در جایگاه شکن دهنده هستی خویش)
۹۹	جان لاک (زندگی با دیگران در جامعه)
۱۱۷	ژان ژاک روسو (انسان به طور طبیعی خوب است)
۱۳۷	ایمانوئل کانت (آموزش انسان برای خود تعیین کنندگی)
۱۵۹	فریدریش شیلر (تزیین زیبایی شناسانه انسان)
۱۷۱	آرتور شوپنهاور (اراده ای برای زندگی)
۱۹۱	فریدریش نیچه (از دست دادن ارزش و هیچ انگاری) (نییهیلیسم)
۲۱۳	برنارد راسل (در راهی به سوی شخصیت ایده آل)
۲۳۵	پیگفتار

پیشگفتار مترجم

یکی از برجستگی‌های مهم این اثر، پیوستگی چهار مفهوم مهم بشری در درازای تاریخ نوشت شده انسان در چند هزاره است. این چهار مفهوم عبارتند از انسان، اندیشه، فلسفه و آموزش. انسان با مسائل چند لایه و تودرتویش از چنان پیچیدگی‌هایی برخوردار است که بدون کشف و واکاوی‌های طبیعی، روانی، اجتماعی و تحولات تاریخی و اندیشه‌ای آن، فهم و ختم این پدیده شگرف هستی آگاه شد.

طبیعی است که دسترسی به چنین آگاهی نمی‌تواند بدون پرسش‌های نخستین دربارهٔ موجودیت انسان، به عنوان مهم‌ترین موضوع هستی و شناخت کیفیت‌ها و پیدا و پنهان این پدیده امکان‌پذیر باشد. این مهم، به سبب پیچیدگی و بزرگی آن کاری است کارستان که تنها از اندیشه ورزان جدی بر می‌آید و دآمده است. طرح پرسش‌هایی چون انسان چیست، زندگی چه معنایی دارد، هدف هستی، بودن چیست و در پی آنها پاسخی به مفاهیم مهم همیشگی انسان چون عدالت، اخلاق، ارزش‌ها، اخلاق، حقوق، جامعه و فرد و بسیاری از این دست پرسش‌ها که نشان دهنده است، کاری آسان و یکباره نبوده و اهمیت آن تا جایی است که همواره آرامش را از ذهن برستاند، شمه ربوده است. در این راستا است که فیلسوفان از نخستین کسانی بوده‌اند که در پی یافتن پاسخ‌هایی مناسب برآمده‌اند و این روند هنوز هم سر بازایستادن ندارد.

از سوی دیگر، کوشش‌های نظری این فیلسوفان به هیچ رو جدا از نقش آموزگاری آنها نبوده است، نقشی که از دوران باستان یونان (آنتیک) آغاز شده و از سد استوار و پرهیبت دوران سده‌های میانه گذشته و به امروز رسیده است. از این روی، آموزش و نقش فیلسوفان در جایگاه آموزگار را می‌توان، به ویژه در دو دوره بزرگ باستان و مدرن

تقسیم کرد. آنچه دوره باستانی یا «کلاسیک» را بسیار برجسته و با اهمیت می‌کند، نظریه پردازی‌های بسیار ژرف و پراهمیت دامنه‌داری است که فیلسوفان این دوره در فرآیند اندیشه و آموزش به دست داده‌اند. کمتر مفهوم و گفتمانی در حوزه اندیشه، هستی و زندگی انسانی وجود دارد که این فرزندان هوشمند، چون سوفیست‌ها، سقراط، افلاتون و ارسطو به آنها نپرداخته باشند، آن هم به گونه‌ای که هنوز پس از گذشت دوهزار و پانصد سال به آنها، به مثابه منبع و منشأ پراعتبار و گریزناپذیر حوزه‌های یاد شده، استناد می‌شود و این نشانه پیش آهنگی آنها در این حوزه‌های گوناگون اندیشه و آموزش برای همه دوران‌ها است.

اهمیت این دوره باستانی به گونه‌ای است که سده‌های میانه نیز نتوانست خود را کاملاً بی‌نیاز از آن احساس کند. در این دوران کوشیده شد تا آموزش به درون کلیسا کشانده شده و این مهم تنها وظیفه «متولیان» آن باشد که بتوانند با وجود در انحصار داشتن نهاد آموزش، همه ایل فکری را نیز بر مبنای اندیشه‌های دینی و در خدمت آن جهت دهند. اما آنان نتوانستند به تمامی از دوران نخست باستانی بریده و آموزه‌های خود را به مثابه مواد آموزشی به دانش‌آموزان و دانش‌پژوهان ارائه کنند. از این روی، کوشیدند، برای نمونه، آموزه‌های ارسطو را به گونه‌ای با آموزه‌های مسیحی درهم آمیزند و در نتیجه «سنتزی» از هردو آنها ارائه کنند و حتی در این زمینه هم برای بیرون نماندن از دایره انحصار، ادعا کردند که مسیح نیز خردآفرین بوده است.

اثر حاضر به روشنی تأثیر دوران باستان کلاسیک را بر دوران مدرن پس از نوزایی (رنسانس) نشان می‌دهد و این طبیعی‌ترین نمودی است که می‌تواند خود را بنماید، زیرا اندیشمندان دوران مدرن به چیزی کمتر از بازگشت به دو سرار باطل و پژوهش بی‌انتهای این دوران راضی نبودند و این نیز خود گامی منطقی به حساب می‌آید. زیرا حاکمیت بی‌چون و چرای آموزه‌های دینی در سده‌های میانه هرچه در چنجه داشت عرضه کرده بود و برآیند آن چیزی نبود که بتواند، حتی در سنجش با اندیشه‌های دوران باستان، حرفی برای گفتن داشته باشد.

اما «انقلاب» پرتداومی که پس از «رنسانس» سده شانزدهم میلادی همه زمینه‌های هستی‌علمی، اقتصادی، اجتماعی و روانی جامعه‌های اروپایی را در می‌نوردید و آنها را به جهان بی‌پروایی می‌کشاند که هیچ «منفذی» را از سرکشی‌های کنجکاوانه و واشکافی از

دست نمی‌داد، به کجا راه می‌برد. این همان پرسش اصلی این اندیشمندان بود که به زودی، با سرگیری تکان‌های شدید و زیر و رو کننده اندیشه‌های تحول خواه، ذهن هوشمندشان را تسخیر کرد. آنها با باریک بینی‌های منطقی خود، روندی را می‌دیدند که به احتمال خود را نه تنها ایستادن، بلکه به دست کشدن نیز نمی‌داد و می‌رفت تا «خدایان پرشماری» را (با نگاه نیچه) جایگزین کند، خدایانی که سیری ناپذیرند و هیچ قربانی آنها را خرسند نمی‌کند.

از آنجا که فیلسوفان نخستین آموزگاران بنیاد آموزش بودند و آموزش نیز خود «تهداد انسان ساز» است، در نتیجه دیدن نقش حیاتی آنان چندان دشوار نمی‌نماید.

نویسنده همزمان به دو مقوله مهم می‌پردازد که، بیش از پیش، سویه‌های فلسفی و آموزشی را دربر می‌گیرد و در این راستا فیلسوفانی را معرفی می‌کند که افزون بر ارائه دیدگاه‌های فلسفی، دارای آموزه‌های آموزشی نیز بودند.

این اثر می‌تواند کتابچه آموزشی کوچکی برای علاقه مندان به تحول و فرآیند راه پیموده شده در زمینه اندیشه و تفکر آموزشی باشد که از پنج سده پیش از میلاد آغاز شده و تا امروز به درازا کشیده است.